

การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในยุคการศึกษา 4.0
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดลำพูน*
DEVELOPING THE CAPACITY OF ADMINISTRATORS OF CHILD
DEVELOPMENT CENTER FOR THE 4.0 EDUCATION ERA,
LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATIONS
IN LAMPHUN PROVINCE

บรรพต บัวผัด

Banphot Buaphat

ชุตินา มุสิกานนท์

Chutima Musikanon

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Western University, Thailand

E-mail: b0869123516@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในยุคการศึกษา 4.0 2) เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองการศึกษา ผู้นำเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 21 คน ที่คัดเลือกโดยแบบเจาะจง และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำพูน จำนวน 123 คน ที่คัดเลือกโดยการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่แบบสอบถามปลายเปิด และแบบสอบถามประมาณค่า กระบวนการวิจัยใช้เทคนิคเดลฟาย สถิติที่ใช้ในการบันทึกข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลธรรมดา ส่วนข้อมูลซับซ้อน ใช้ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยควอไทล์ ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในยุคการศึกษา 4.0 ควรมีองค์ประกอบการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในยุคการศึกษา 4.0 ใน 6 ด้าน คือ 1.1) การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1.2) การบริหารบุคลากร 1.3) การบริหารหลักสูตร 1.4) การบริหารอาคารสถานที่ 1.5) การบริหารสภาพแวดล้อม

* Received 9 April 2021; Revised 17 April 2021; Accepted 18 April 2021



1.6) การบริหารความสัมพันธ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน 2) รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในยุคการศึกษา 4.0 ควรมีการพัฒนาศักยภาพด้าน การบริหาร บุคลากร การบริหารหลักสูตร การบริหารอาคารสถานที่ การบริหารสภาพแวดล้อม การบริหาร ความสัมพันธ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีบทบาทในการ บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามรูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในยุคการศึกษา 4.0

คำสำคัญ: การพัฒนาศักยภาพ, ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, การศึกษา 4.0, องค์ประกอบส่วน ท้องถิ่น

Abstract

The Objectives of this research article were to 1) study the composition of the development of the administrators of child development centers. In the age of education 4.0 2) present a model for developing the capacity of the administrators of the child development center from experts in the administration of educational institutions Including administrators of local government organizations Director of Education Division Network leader for teachers Under the local government organization. The sample consisted of 21 people selected by specific and the sample used in the research was the administrators of the Child Development Center and teachers at the Child Development Center Under the local government organization, Lamphun Province, 123 people selected by sampling. Tools used for data collection Including open-ended questionnaires and estimation questionnaire the research process used Delphi technique. The statistics used to record the data were percentage, mean, standard deviation. For plain information complex data take the median and the quartile range. The results of the research were as follows: 1) development of the capacity of the administrators of child development centers in the age of education 4.0. there should be six components for developing the capacity of the administrators of child development centers in the education 4.0 era as follows: 1.1) Administration of Child Development Center 1.2) Personnel management 1.3) Course Administration 1.4) Building management 1.5) Environment Management 1.6) Relationship management of child development centers with communities 2) Research can develop the capacity of the administrators of the child development center In the age of education 4.0 there should be a potential development in Personnel Management Course Administration Facility Management



Environment management Managing the relationship of the child development center with the community Child development center administrators must play a role in the management of child development centers. According to the model for developing the capacity of administrators of child development centers in the age of education 4.0.

Keywords: Potential Development, Administrators of Child Development Center, Education 4.0, Local Government Organizations

บทนำ

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน ที่รัฐต้องจัดให้ทุกช่วงวัยเพื่อพัฒนาคนไทยให้มีความเจริญงอกงามในทุกด้าน รวมถึงการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในสังคม นำไปสู่ความมั่นคงทางสังคมและทำให้ประเทศเจริญก้าวหน้าทัดเทียมประเทศต่าง ๆ ในโลกท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษ ที่ 21 อย่างรวดเร็ว ประเทศไทยให้ความสำคัญต่อการศึกษาเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตของบุคคล สังคม และการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาของชีวิตในทุกด้านจากความเปลี่ยนแปลงการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของโลก ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของทุกคน การศึกษายังทำให้มนุษย์ทุกคนมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ปัจจุบันรัฐบาลประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ตาม มาตรา 9 ได้กำหนดไว้ว่าให้มีการกระจายอำนาจลงสู่เขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และในมาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นและในมาตรา 18 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการจัดคุณภาพไว้ว่า “การจัดการศึกษาปฐมวัยให้จัดในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น” โดยกำหนดเป็นนโยบายเร่งขยายบริการทางการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553)

ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและเมื่อได้มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และ



ที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 มาตรา 16 มาตรา 17 และมาตรา 18 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล เมืองพัทยาและกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นให้ถือว่าการจัดการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริการสาธารณะ และการประกาศใช้แผนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดให้แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสร้างและเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับภารกิจการถ่ายโอน บุคลากรงบประมาณและทรัพย์สิน

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 โดยแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้เป็นการวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศในการพัฒนาศักยภาพความสามารถของคนไทยทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) โดยการขับเคลื่อนภายใต้วิสัยทัศน์คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์เด็กปฐมวัย พ.ศ. 2560 - 2564 ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แผนการศึกษาของชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) เป็นการสร้างความพร้อมในการเรียนรู้และเชื่อมโยงการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals เป้าหมายที่ 4)

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดการศึกษาปฐมวัยแก่เด็กอายุ 2 - 5 ขวบ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อมุ่งพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา และมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา ปีพ.ศ. 2559 เด็กอายุ 3 - 5 ปี ทุกคนต้องได้รับการพัฒนาทุกด้านก่อนเข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปกครองมีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพและได้มาตรฐาน โดยเห็นความสำคัญในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสมเป็นแนวทางในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นไปในแนวทางเดียวกัน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559)

ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถือเป็นบุคคลสำคัญในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นผู้บริหารจัดการทุกอย่างภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับนโยบายและการวางแผน ไม่ว่าจะเป็นการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หลักสูตร บุคลากร อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและชุมชนสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าวอย่างยิ่งจึงจะทำให้ศูนย์พัฒนา



เด็กเล็กมีความก้าวหน้าในเรื่องการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยให้เป็นไปตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559) แต่ในปัจจุบันผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่แสดงศักยภาพในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กออกมาได้เต็มที่อาจจะเพราะตัวผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเอง รวมทั้งนโยบายของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นหรือบริบทของแต่ละท้องถิ่นที่ไม่เหมือนกัน ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการกระตุ้นและส่งเสริมในการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (สุรียรัตน์ อ้นคำ, 2558) การศึกษา 4.0 มาจากไทยแลนด์ 4.0 ที่เป็นโมเดลในการพัฒนาประเทศไทยกว่า 50 ปี เริ่มจากไทยแลนด์ 1.0 สังคมเกษตรกรรมที่เน้นการเกษตรเป็นหลัก ต่อมาเข้าสู่ยุคไทยแลนด์ 2.0 ที่มุ่งเน้นอุตสาหกรรมเบา ต่อมาเข้าสู่ยุคไทยแลนด์ 3.0 มุ่งสู่อุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น การเข้าสู่ไทยแลนด์ 4.0 เป็นการเข้าสู่ยุคที่ประเทศไทยต้องมีนวัตกรรมเป็นของตนเอง ประเทศไทยเกิดมาจากปัญหาเศรษฐกิจล้มเหลว การเมืองล้มเหลว สังคมล้มเหลว หรือทุกปัญหาที่ล้มเหลวต่างก็จะโทษว่าล้มเหลวจากการศึกษาเป้าหมายของไทยแลนด์ 4.0 ต้องการให้ประเทศไทยมีนวัตกรรมเป็นของตนเอง หลักสูตรการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของครูนั้นตอบสนองเป้าหมายของไทยแลนด์ 4.0 ในปัจจุบันทุกประเทศมีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมาจากการพัฒนาการเรียนรู้ในการสร้างนวัตกรรมที่ทันสมัยและสามารถนำความรู้ไปต่อยอดในด้านที่เป็นจุดเด่นและเกิดประโยชน์สูงสุด การศึกษา 4.0 ของไทยก็เช่นกัน ทั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหลักสูตรมาตลอดระยะเวลากว่า 50 ปี ถึงเวลาที่จะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการศึกษาของประเทศไทย เพื่อให้ตอบสนองการสร้างนวัตกรรมของประเทศ โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการจะต้องเป็นผู้นำที่ต้องก้าวเดินไปพร้อมกับโรงเรียนที่เป็นหน่วยปฏิบัติโดยตรง การศึกษา 4.0 นั้นเป็นส่วนหนึ่งของไทยแลนด์ 4.0 ที่นำไปสู่ความสำเร็จต้องอาศัยทุกภาคส่วนในการให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะครูต้องมีการปรับการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา (STEM) และ Active Learning ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างจริงจัง ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ การปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทยต้องเน้นที่ห้องเรียนต้องมีการติดตาม พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูต้องมีการสร้างตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน ภายในระยะเวลา 10 ปี ทุกโรงเรียนต้องมีมาตรฐานเดียวกัน และประเทศไทยต้องมีนวัตกรรมที่เป็นของตนเอง (โพยม จันทน์น้อย, 2560)

จากปัญหาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องชี้ให้เห็นว่าพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่ประสบความสำเร็จและไม่สามารถพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างต่อเนื่องและชัดเจน เพื่อให้การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเหมาะสมกับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงมีความสนใจที่จะศึกษาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก



สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดลำพูน ในปัจจุบันโลกเรามีการพัฒนาเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็วและทันสมัยมากขึ้น ซึ่งมีผลกระทบต่อผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ต้องมีการพัฒนาตัวเองและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ทันสมัยกับยุคการศึกษาในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็กและผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในยุคการศึกษา 4.0

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในยุคการศึกษา 4.0 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดลำพูน
2. เพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในยุคการศึกษา 4.0 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดลำพูน

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยมีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษารวบรวมข้อมูลบริบทการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในยุคการศึกษา 4.0

ตอนที่ 2 สร้างแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้วยกระบวนการเทคนิคเดลฟาย โดยวิธีคัดเลือกแบบเจาะจง เพื่อหาความสอดคล้องจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน โดยคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ คือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองการศึกษา ผู้นำเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำพูน ที่มีผลงานดีเด่นด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตอนที่ 3 ประเมินความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 123 คน ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำพูน ที่มีหน้าที่บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้วยแบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร จำนวน 123 คน ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำพูน 58 แห่ง ที่มีหน้าที่บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก



2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองการศึกษา ผู้นำเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำพูน ที่มีผลงานดีเด่นด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์เป็นคำถามแบบมีโครงสร้าง แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์
 - ตอนที่ 2 องค์กรประกอบเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในยุคการศึกษา 4.0
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม
2. แบบสอบถามความคิดเห็นประเมินค่า 5 ระดับ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 องค์กรประกอบเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในยุคการศึกษา 4.0 ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 30 ข้อ
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม

โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และนำมาหาค่าดัชนีรายข้อ หรือค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ได้เท่ากับ 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้เท่ากับ 0.91

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล เพื่อแจ้งรายละเอียดก่อนดำเนินการไปสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง เมื่อสัมภาษณ์แล้วส่งหนังสือขอบคุณ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองการศึกษา ผู้นำเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำพูน ที่มีผลงานดีเด่นด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยติดตามและติดตามและเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำหนังสือแนะนำตัวพร้อมแบบสอบถาม อนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม หลังจากเก็บแบบสอบถามครบหมดแล้ว ส่งหนังสือขอบคุณ ซึ่งผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าสถิติร้อยละ (percentage) ค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter quartile Range) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)



ผลการวิจัย

ผลการวิจัยรูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในยุคนการศึกษา 4.0 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดลำพูน พบว่า

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขององค์ประกอบการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในยุคนการศึกษา 4.0 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดลำพูน ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ($n = 123$)

ด้านการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (อรจริง สี่หะอำไพ, 2560)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปลผล
ยึดหลักการมีส่วนร่วม	4.63	0.502	มากที่สุด
ยึดหลักความเป็นเพื่อนและพี่น้อง	4.65	0.479	มากที่สุด
ยึดหลักประชาธิปไตย	4.63	0.502	มากที่สุด
ยึดหลักผลประโยชน์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.65	0.479	มากที่สุด
ยึดหลักธรรมาภิบาล	4.63	0.502	มากที่สุด
รวม	4.64	0.492	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีความเห็นตรงกันมากที่สุดทุกข้อคำถามในด้านการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้ ยึดหลักความเป็นพี่น้อง ($\bar{X} = 4.65$, $SD = 0.479$) ผลประโยชน์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 4.65$, $SD = 0.502$) ยึดหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.63$, $SD = 0.502$) ยึดหลักประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.63$, $SD = 0.502$) และยึดหลักธรรมาภิบาล ($\bar{X} = 4.63$, $SD = 0.502$)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในยุคนการศึกษา 4.0 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดลำพูน ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ($n = 123$)

ด้านการบริหารบุคลากร (สมาน รังสียกถกษณ์, 2544)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปลผล
เป็นผู้มีความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการของเด็ก	4.63	0.502	มากที่สุด
เป็นผู้มีจิตใจงามรักและเมตตาต่อเด็ก	4.67	0.470	มากที่สุด
เป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสมมีประวัติที่ดี	4.63	0.502	มากที่สุด
ได้รับการนิเทศก่อนเข้าทำงาน	4.67	0.470	มากที่สุด
มีการติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด	4.63	0.502	มากที่สุด
รวม	4.65	0.493	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีความเห็นตรงกันมากที่สุดทุกข้อคำถามในด้านการบริหารบุคลากร ดังนี้ เป็นผู้มีจิตใจงามรักและเมตตาต่อเด็ก ($\bar{X} = 4.67$, $SD = 0.470$) ได้รับการนิเทศก่อนเข้าทำงาน ($\bar{X} = 4.67$, $SD = 0.470$) เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง



พัฒนาการเด็ก ($\bar{x} = 4.63$, $SD = 0.502$) เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมประวัติที่ดี ($\bar{x} = 4.63$, $SD = 0.502$) และมีการติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด ($\bar{x} = 4.63$, $SD = 0.502$)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขององค์ประกอบการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในยุคการศึกษา 4.0 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดลำพูน ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ($n = 123$)

ด้านบริหารหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปลผล
หลักสูตรต้องสอดคล้องกับพัฒนาการ 4 ด้าน ของเด็ก	4.67	0.470	มากที่สุด
ควรเน้นกิจกรรมมากกว่าวิชาการ	4.57	0.544	มากที่สุด
การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)	4.70	0.479	มากที่สุด
การสอนแบบเล่นปนเรียน	4.62	0.502	มากที่สุด
หลักสูตรยืดหยุ่นได้	4.62	0.502	มากที่สุด
รวม	4.63	0.473	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีความเห็นตรงกันมากที่สุดทุกข้อคำถามในด้านการบริหารหลักสูตร ดังนี้ การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ($\bar{x} = 4.70$, $SD = 0.479$) หลักสูตรต้องสอดคล้องกับพัฒนาการ 4 ด้านของเด็ก ($\bar{x} = 4.67$, $SD = 0.470$) การสอนแบบเล่นปนเรียน ($\bar{x} = 4.62$, $SD = 0.502$) หลักสูตรยืดหยุ่นได้ ($\bar{x} = 4.62$, $SD = 0.502$) และควรเน้นกิจกรรมมากกว่าวิชาการ ($\bar{x} = 4.57$, $SD = 0.544$)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขององค์ประกอบการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในยุคการศึกษา 4.0 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดลำพูน ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ($n = 123$)

ด้านบริหารอาคารสถานที่ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559)	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปลผล
สถานที่มีความมั่นคงปลอดภัย	4.63	0.502	มากที่สุด
ตัวอาคารเป็นชั้นเดียว	4.62	0.504	มากที่สุด
อาคารสถานที่ต้องทาสีสวยงาม	4.64	0.541	มากที่สุด
สถานที่ต้องมีประตูทางเข้าออก	4.64	0.541	มากที่สุด
สถานที่สะอาดเป็นสัดส่วนพื้นไม่ลื่น	4.62	0.504	มากที่สุด
รวม	4.63	0.520	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีความเห็นตรงกันมากที่สุดทุกข้อคำถามในด้านการบริหารสิ่งแวดล้อม ดังนี้ อาคารสถานที่ต้องทาสีสวยงาม ($\bar{x} = 4.64$, $SD = 0.541$) สถานที่ต้องมีประตูทางเข้าออก ($\bar{x} = 4.64$, $SD = 0.541$) สถานที่มีความมั่นคงปลอดภัย



($\bar{X} = 4.63$, $SD = 0.502$) ตัวอาคารเป็นชั้นเดียว ($\bar{X} = 4.62$, $SD = 0.504$) และสถานที่สะอาด เป็นสัดส่วนพื้นไม้ลิ้น ($\bar{X} = 4.62$, $SD = 0.504$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขององค์ประกอบการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในยุคการศึกษา 4.0 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดลำพูน ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ($n = 123$)

ด้านบริหารสิ่งแวดล้อม (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปลผล
มีสนามเด็กเล่นอย่างเพียงพอ	4.63	0.502	มากที่สุด
มีสวนหย่อมและต้นไม้รอบอาคารร่มรื่น	4.58	0.558	มากที่สุด
มีของเล่นเด็กพอเพียงและปลอดภัย	4.63	0.502	มากที่สุด
บริเวณสนามและรอบอาคารมีความสะอาด	4.68	0.467	มากที่สุด
มีระบบรักษาความปลอดภัยอย่างดี	4.64	0.541	มากที่สุด
รวม	4.63	0.514	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นตรงกันมากที่สุดทุกข้อคำถามในด้านการบริหารสิ่งแวดล้อม ดังนี้ บริเวณสนามและรอบอาคารมีความสะอาด ($\bar{X} = 4.68$, $SD = 0.467$) มีระบบรักษาความปลอดภัยอย่าง ($\bar{X} = 4.64$, $SD = 0.541$) มีสนามเด็กเล่นอย่างพอเพียง ($\bar{X} = 4.63$, $SD = 0.502$) มีของเล่นเด็กพอเพียงและปลอดภัย ($\bar{X} = 4.63$, $SD = 0.502$) และสวนหย่อมและต้นไม้รอบอาคารร่มรื่น ($\bar{X} = 4.58$, $SD = 0.558$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในยุคการศึกษา 4.0 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดลำพูน ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ($n = 123$)

ด้านบริหารความสัมพันธ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กับชุมชน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปลผล
ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูต้องรู้จักผู้ปกครองเด็กทุกคน	4.63	0.534	มากที่สุด
ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูต้องรายงานพัฒนาการของเด็กให้ผู้ปกครองทราบ	4.63	0.534	มากที่สุด
มีการประชุมผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กครูผู้ปกครองและชุมชน	4.63	0.534	มากที่สุด
ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเชิญผู้ปกครองร่วมกิจกรรมทุกครั้ง	4.66	0.493	มากที่สุด
ประชาสัมพันธ์ข่าวสารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชนทราบ	4.72	0.449	มากที่สุด
รวม	4.63	0.509	มากที่สุด



จากตารางที่ 6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นตรงกันมากที่สุดทุกข้อคำถามของด้านบริหารความสัมพันธ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน ดังนี้ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชนทราบ ($\bar{x} = 4.72$, $SD = 0.449$) ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเชิญผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมทุกครั้ง ($\bar{x} = 4.66$, $SD = 0.493$) ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูต้องรู้จักผู้ปกครองเด็กทุกคน ($\bar{x} = 4.63$, $SD = 0.534$) ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูต้องรายงานพัฒนาการของเด็กให้ผู้ปกครองทราบ ($\bar{x} = 4.63$, $SD = 0.534$) และมีการประชุมผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ($\bar{x} = 4.63$, $SD = 0.534$)

อภิปรายผล

1. การศึกษาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในยุคการศึกษา 4.0 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดลำพูนการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจมีทัศนคติที่ดีต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีการประเมินการทำงาน ปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างถูกต้อง เพื่อปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ร่วมใจกันจะสามารถพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีความสามารถในการพัฒนาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การบริหารบุคลากร การบริหารหลักสูตร การบริหารอาคารสถานที่ การบริหารสิ่งแวดล้อม การบริหารความสัมพันธ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน และมีความสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัศมี ตูจินดา ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านการบริหารวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (รัศมี ตูจินดา, 2557)

2. รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในยุคการศึกษา 4.0 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดลำพูน มี 6 องค์ประกอบ ประกอบด้วย การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การบริหารบุคลากร การบริหารหลักสูตร การบริหารอาคารสถานที่ การบริหารสิ่งแวดล้อม การบริหารความสัมพันธ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินงานทางบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่อย่างมีประสิทธิภาพ มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง มีแผนพัฒนาการศึกษาห้าปี แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา แผนประจำปี



งบประมาณ และดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในตามระบบ PDCA ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างน้อย ปีละ 2 ครั้ง การประเมินคุณภาพภายนอกศูนย์พัฒนาเด็กและสอดคล้องกับนโยบายกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (ชุดิมา มุสิกานนท์, 2560) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษกร สุขแสน ได้ศึกษาเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนากระบวนบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนากระบวนบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีด้วยกัน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านหลักสูตรและการสอน 3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมความปลอดภัย 4) ด้านการส่งเสริมสุขภาพ และ 5) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน การบริหารบุคลากรผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูและบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกคนต้องได้รับการนิเทศหรือปฐมนิเทศในการทำงานก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่เพื่อรับนโยบายจากผู้บริหาร (บุษกร สุขแสน, 2557) และระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ต้องได้รับการติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีจิตใจที่ดีรักและเมตตาเอ็นดูเด็ก มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการของเด็ก รวมถึงต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับตำแหน่ง และจัดคนลงตามตำแหน่งอย่างเหมาะสมกับความรู้ความสามารถและคุณวุฒิ (Pena, C., 2000) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัศมี ตูจินดา ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านการบริหารวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย การบริหารหลักสูตร ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู/ผู้ดูแลเด็ก จัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีความยืดหยุ่น มีการจัดการเรียนการสอนแบบเล่นปนเรียน สอนให้เด็กได้คิดวิเคราะห์แก้ปัญหาและลงมือทำเป็น เน้นการจัดการเรียนรู้ที่เป็นกิจกรรมมากกว่าวิชาการ โดยหลักสูตรทั้งหมดต้องสอดคล้องกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็ก คือ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม (โพยม จันทน์น้อย, 2560) จัดประสบการณ์ให้เด็กจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็กภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและการทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและใช้เทคโนโลยี สอดคล้องกับงานวิจัยของ คะนิง สายแก้ว ได้ศึกษาเรื่องข้อเสนอแนะนโยบายการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่ามีข้อเสนอแนะนโยบายการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย ประกอบไปด้วย 7 ด้านคือ 1) ด้านบริหารจัดการ 2) ด้านการใช้และพัฒนาหลักสูตร 3) ด้านการให้บริการ 4) ด้านคุณภาพผู้เรียน 5) ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ 6) ด้านบุคลากร และ 7) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ครอบครัวและชุมชน การบริหารอาคารสถานที่ การจัดอาคารเรียน และ



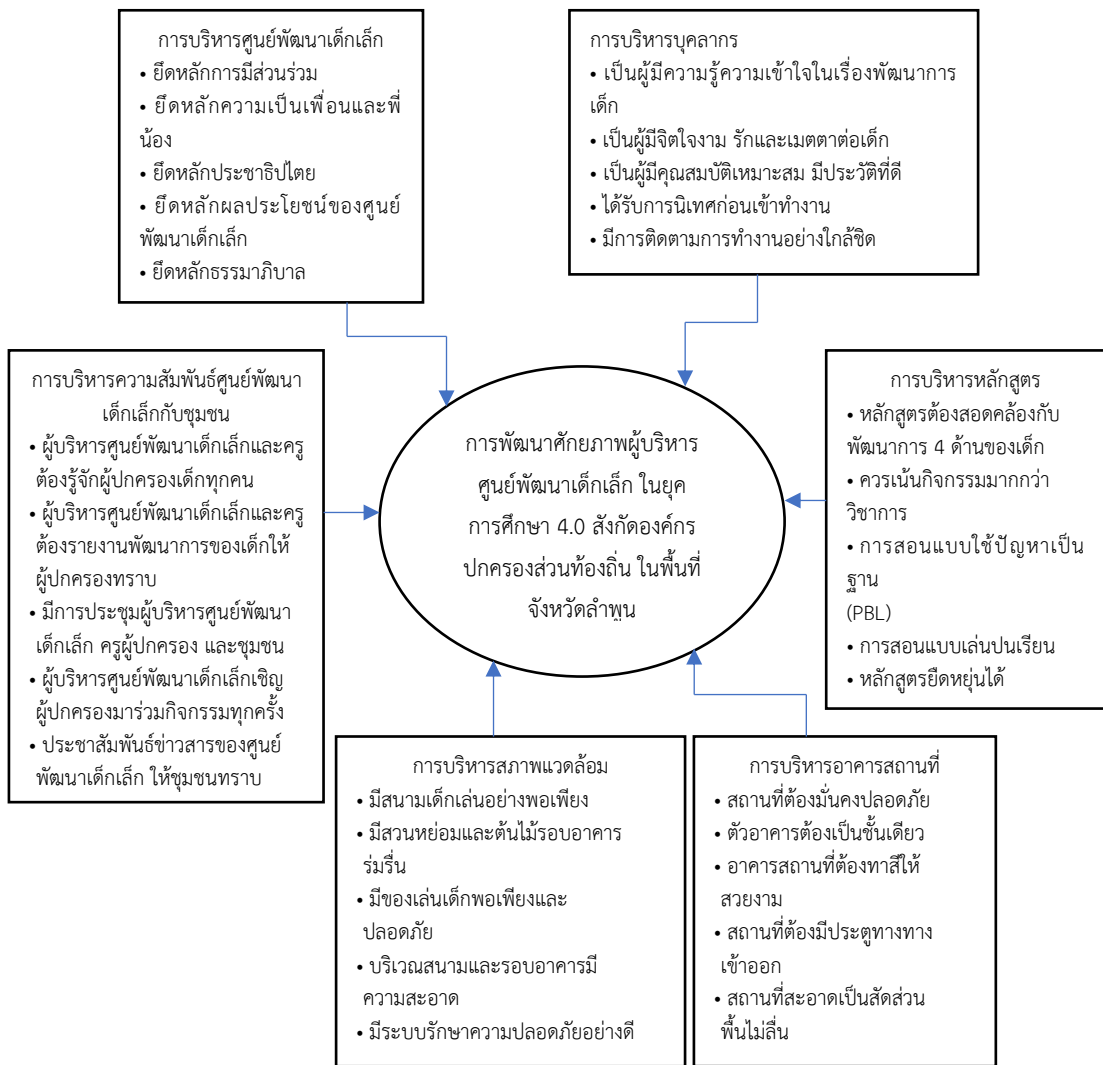
ภายนอกอาคารเรียน เป็นการจัดบรรยากาศห้องเรียนที่อบอุ่น (คะนิง สายแก้ว, 2549) ทั้งนี้ต้องตระหนักถึงความปลอดภัยเป็นอันดับแรก ตัวอาคารต้องมีความแข็งแรงมั่นคงและปลอดภัย ตัวอาคารทาสีสวยงามเพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก พื้นที่ใช้สอยแบ่งเป็นสัดส่วน ตัวอาคารเป็นชั้นเดียวและมีทางเข้าออกตัวอาคารชัดเจน ภายในอาคารมีแสงสว่างเพียงพอ สภาพพื้นที่ภายในอาคารต้องไม่ลื่นและไม่ชื้นแฉะ ภายนอกอาคารมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน ประตู - หน้าต่างต้องมีความแข็งแรงอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีระบบการรักษาความปลอดภัยในด้านต่าง ๆ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559) เช่นการติดตั้งถังดับเพลิง การให้ความรู้และฝึกปฏิบัติในกรณีเกิดเหตุที่ไม่คาดคิดในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทิมา จันทรสุวรรณ ได้ศึกษาเรื่องการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล ผลการวิจัยพบว่า การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล มี 5 องค์ประกอบดังนี้ 1) การจัดประสบการณ์เรียนรู้ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 3) การบริหารงานคุณภาพ 4) การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย 5) การวางแผนพัฒนาผู้เรียน การบริหารสิ่งแวดล้อม การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสะอาดปลอดภัย สะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (จันทิมา จันทรสุวรรณ, 2558) ภายนอกอาคารมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข โรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบการที่ไม่เหมาะสม ผุนระบอง กลิ่นหรือเสียงที่รบกวน มีระบบการรักษาความปลอดภัย มีการดูแลรักษาความสะอาดบริเวณสนามและรอบอาคารทุกวัน จัดหาของเล่นเด็กอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนเด็ก จัดสนามเด็กเล่นเหมาะสมกับเด็กและมีการจัดตกแต่งสวนหย่อม (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559) ทำให้บริเวณรอบอาคารร่มรื่นเหมาะกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญชนก กุลชะโมรินทร์ ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาและแนวทางการพัฒนาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอสีหังค์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ 2) ด้านอาคารสิ่งแวดลอมที่สิ่งแวดลอมและความปลอดภัย 3) ด้านวิชาการและกิจกรรมหลักสูตรและด้านการมีส่วนร่วม 4) ด้านการสนับสนุนจากชุมชน การบริหารความสัมพันธ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน (ขวัญชนก กุลชะโมรินทร์, 2557) เพื่อพัฒนาคุณภาพของเด็กในด้านต่าง ๆ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัย มี 3 ลักษณะ คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนและการเข้าประชุมของโรงเรียนของผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วม (Fantuzzo, N., 2010) ส่งผลให้เด็กมีการเรียนรู้ที่ดี ผู้ปกครองได้ทำความรู้จักกัน ตลอดจนการรายงานพัฒนาการเด็กให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อให้ผู้ปกครองและครูได้ช่วยการวางแผนในการพัฒนาการของเด็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราวุฒิ สีมารักษ์ ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็ก ตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นใน



จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 6 ด้าน คือ 1) ด้านอาคารสถานที่ 2) ด้านสิ่งแวดล้อม 3) ด้านความปลอดภัย 4) ด้านบุคลากร 5) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร 6) ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน (จิราวุธ สีมารักษ์, 2553)

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยได้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในยุคการศึกษา 4.0 สามารถพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้อย่างถูกต้องและเป็นแนวทางเดียวกันอย่างเป็นระบบ เข้าใจง่ายตามรูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้ การบริหารบุคลากร การบริหารหลักสูตร การบริหารอาคารสถานที่ การบริหารสภาพแวดล้อม การบริหารความสัมพันธ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมียุทธศาสตร์ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามรูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในยุคการศึกษา 4.0



ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในยุคการศึกษา 4.0 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดลำพูน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

องค์ประกอบการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในยุคการศึกษา 4.0 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดลำพูน มี 6 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) การบริหารบุคลากร 3) การบริหารหลักสูตร 4) การบริหารอาคารสถานที่ 5) การบริหารสภาพแวดล้อม 6) การบริหารความสัมพันธ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน การวิจัยได้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในยุคการศึกษา 4.0 ดังนี้



การบริหารบุคลากร การบริหารหลักสูตร การบริหารอาคารสถานที่ การบริหารสภาพแวดล้อม การบริหารความสัมพันธ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีบทบาทในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามรูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในยุคการศึกษา 4.0 ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่ควรจะศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไป ดังนี้ 1) ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นผู้บริหารสูงสุดในสถานศึกษานั้น แต่มีบทบาทแตกต่างกัน เนื่องจากมีบริบทในพื้นที่แตกต่างกันออกไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการอย่างเต็มความสามารถ ดังนั้นเพื่อให้การบริหารการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีประสิทธิภาพ จึงควรมอบอำนาจและกระจายอำนาจสู่ผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งมีอำนาจหน้าที่ ในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กเล็กในยุคการศึกษา 4.0 ในพื้นที่จังหวัดลำพูน ต่อไป 2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในยุคการศึกษา 4.0 ของไทย และประเทศในกลุ่มอาเซียน หรือประเทศอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นสากล

เอกสารอ้างอิง

- โพยม จันทรน้อย. (2560). บทความพิเศษการศึกษา 4.0. กรุงเทพมหานคร: ผู้จัดการออนไลน์.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น . (2559). มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ 2559. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย.
- ขวัญชนก กุลชะโมรินทร์. (2557). การศึกษาและแนวทางการพัฒนาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
- คะนิง สายแก้ว. (2549). ข้อเสนอนโยบายการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดสุรินทร์ . ใน ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จันทิมา จันทรสุวรรณ. (2558). การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิราวุฒิ สิมารักษ์. (2553). การดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐาน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดเลย. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ชุดิมา มุสิกานนท์. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กเล็กในศตวรรษที่ 21. วารสารสังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 6(2), 1029 - 1040.



- บุษกร สุขแสน. (2557). ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารบัณฑิตศึกษา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์, 3(1), 27-46.
- รัศมี ตูจินดา. (2557). การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสิงห์บุรี. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สมาน รังสียกฤกษ์. (2544). การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579). กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุริรัตน์ อินคำ. (2558). การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอกะเทิง จังหวัดเชียงราย. วารสารสังคมศาสตร์ วิชาการ, 8(2), 102-118.
- อรรถน สีสหอำไพ. (2560). ธรรมชาติ : บริหารแนวการบริหารยุคใหม่. ใน เอกสารประกอบการบรรยายฝ่าย วิจัยและบริการวิชาการ. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- Fantuzzo, N. (2010). Family Involvement : A Multivariate Assessment of Family Participation in Early Childhood Education. In Doctor of Philosophy. State University.
- Pena, C. (2000). Parent Involvement : Influencing Factors and Implications. Journal of Education Research, 94(1), 42-54.